

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **I. M.**, zastoupeného JUDr. Vítězslavem Blahutem, advokátem se sídlem Škrobálkova 17, Ostrava, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Ostravě**, se sídlem Na Jízdárně 3, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 2. 2007, č. j. 11375/06-1101-800630, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 4. 2007, č. j. 22 Ca 79/2007 - 11,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV.** Odměna advokáta JUDr. Vítězslava Blahuta **s e u r č u j e** částkou 2856 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Shora označeným usnesením krajský soud zastavil podle § 47 písm. c) s. ř. s. řízení o žalobě, jíž žalobce napadl rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl jeho odvolání proti platebnímu výměru Finančního úřadu Ostrava II ze dne 6. 6. 2006, č. j. 100236/06/389911/1214; jím byla žalobci dodatečně vyměřena daň z příjmu fyzických osob za zdaňovací období roku 2003. Důvodem zastavení řízení byla skutečnost, že žalobce nezaplatil soudní poplatek ani při podání své žaloby, ani na základě výzvy, kterou mu krajský soud zaslal, a v níž mu dle § 8 odst. 1 zákona ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, k zaplacení poplatku určil dodatečně lhůtu 10 dnů.

Ze spisu krajského soudu je patrné, že výzva byla žalobci doručena dne 14. 3. 2007. Lhůta stanovená soudem proto uplynula dne 26. 3. 2007. Žalobce byl ve výzvě řádně poučen o následcích nezaplacení soudního poplatku. Usnesení o zastavení řízení pak krajský soud vydal dne 12. 4. 2007.

Žalobce napadl usnesení o zastavení řízení včasnou kasační stížností, podanou v elektronické formě podepsané elektronicky podle zákona č. 227/2000 Sb. o elektronickém podpisu. Tvrdil, že dne 14. 3. 2007 v 16.13 odeslal tímtež způsobem krajskému soudu žádost o osvobození od soudních poplatků; text této žádosti připojil do elektronické zprávy, jíž podal svou kasační stížnost. Poukázal na nekvalitní práci podatelny krajského soudu spočívající např. v tom, že od této podatelny obdržel materiály určené jinému adresátu nebo v tom, že podatelna nereaguje na jeho podání. Uvedl, že podá podnět Policii České republiky ve věci krádeže jeho podání, resp. porušení listovního tajemství, a že je schopen prokázat, že v uvedený den měl v pořádku svůj počítač, když jej používal ke komunikaci s podatelnou Ústavního soudu. Poukázal také na § 4 zákona o elektronickém podpisu, podle něhož *použití zaručeného elektronického podpisu nebo elektronické značky zaručuje, že dojde-li ke porušení obsahu datové zprávy od okamžiku, kdy byla podepsána nebo označena, toto porušení bude možno zjistit*. Kromě toho uvedl, že zákon upravuje, kdy je podání podané – tímto okamžikem není dojití podání k soudu. Krajský soud tedy pochybil, pokud se ho „nezeptal a nevyzval“ jej.

Dále žalobce namítl, že zároveň s napadeným usnesením o zastavení řízení mu bylo doručeno usnesení o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud tedy dle jeho názoru věděl o tom, že o osvobození od soudních poplatků požádal, přesto ale řízení zastavil. Žalobce se odvolal na Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (dále také EÚLP), podle níž má právo na spravedlivý a přiměřeně dlouhý soud bez podmínek, tedy bez platby soudního poplatku, a to i kdyby žádost o osvobození soudu neposlal.

Do elektronické zprávy, jíž podal svou kasační stížnost, žalobce vložil za text kasační stížnosti (a žaloby na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem) také text žádosti o osvobození od soudních poplatků, o níž tvrdí, že ji odeslal elektronickou formou krajskému soudu dne 14. 3. 2007. V žádosti je uvedeno datum 8. 3. 2007, o němž žalobce uvádí, že jde o datum, kdy začal předmětnou žádost psát. Z textu vyplývá, že se mělo jednat o žádost o osvobození od soudních poplatků ve věcech sp. zn. 22 Ca 320/2006 a 22 Ca 79/2007 (spisová značka nyní souzené věci). Přitom ohledně žádosti o osvobození ve věci sp. zn. 22 Ca 320/2006 se uvádí, že jde o žádost opakovanou, neboť první žádost byla nesprávně adresována.

Krajský soud založil do soudního spisu kopii žádosti o osvobození od soudních poplatků, kterou žalobce podal ve věci vedené pod sp. zn. 22 Ca 320/2006. Tuto žádost zaslal žalobce krajskému soudu v elektronické formě se zaručeným elektronickým podpisem dne 8. 3. 2007, přičemž ji odeslal na adresu Krajského soudu v Ostravě, byť v ní uvedl jako adresáta Městský soud v Praze.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Podle § 4 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích je *soudní poplatek za řízení splatný vznikem poplatkové povinnosti, tedy podáním návrhu na zahájení řízení*. V souladu s položkou 14a, bodem 2, písm. a) Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích, činí soudní poplatek v posuzované věci 2000 Kč. Podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích *nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení zaplacen,*

soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí, po marném uplynutí této lhůty pak soud řízení zastaví. Soud řízení zastaví rovněž ve smyslu § 47 písm. c) s. ř. s., stanoví-li tak soudní řád správní nebo zvláštní zákon.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

V kasační stížnosti žalobce především namítá, že nebylo namístě užít ustanovení vztahujících se k zastavení řízení, neboť v den, kdy mu byla doručena výzva k zaplacení soudního poplatku, odeslal krajskému soudu elektronickou formou se zaručeným podpisem žádost o osvobození od soudních poplatků.

Ve svém usnesení ze dne 11. 8. 2006, č.j. 8 Afs 82/2006 - 68, dostupném na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud konstatoval, že vzniknou-li pochybnosti o doručení podání účastníka řízení soudu, postačuje v případě výjimek spočívajících v předání držiteli poštovní licence, zvláštní poštovní licence nebo orgánu, který má povinnost je doručit, prokázat předání k přepravě; v ostatních případech je však třeba zpravidla prokázat předání, tj. doručení, soudu. V uvedeném případě se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou doručení podání v elektronické formě bez ověřeného podpisu, přičemž rozlišil doručování uvedenou formou od doručování telefaxem na základě kritéria existence dobré víry odesílatele v doručení. Východiskem této úvahy byla skutečnost, že v případě zaslání podání telefaxem (na rozdíl od doručování elektronickou cestou bez zaručeného podpisu) lze automaticky získat potvrzení o doručení zprávy jejímu příjemci.

Z těchto úvah lze vycházet i v nyní souzeném případě, i když žalobce tvrdí, že své podání – žádost o osvobození od soudních poplatků zaslal krajskému soudu formou elektronické zprávy se zaručeným elektronickým podpisem.

V první řadě je třeba uvést, že je věcí účastníka řízení, jaké prostředky komunikace se soudem zvolí, přičemž je na něm, aby zvážil rozdíly, které z povahy jednotlivých komunikačních prostředků plynou.

Podle § 2 odst. 1 vyhlášky č. 496/2004 Sb. o elektronických podatelnách, která coby prováděcí předpis k zákonu o elektronickém podpisu obsahuje podrobnější právní úpravu přijímání a odesílání datových zpráv v komunikaci s orgány veřejné správy, je přijatá datová zpráva považována za doručenou orgánu veřejné moci, pokud je dostupná elektronické podatelně provozované podle nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon o elektronickém podpisu.

Podstatné dále je, že dle § 2 odst. 5 citované vyhlášky jsou orgány veřejné moci povinny potvrdit doručení datové zprávy ...odesílateli neprodleně zasláním datové zprávy v souladu s ustanovením § 3, pokud je orgán veřejné moci schopen z přijaté datové zprávy zjistit elektronickou adresu odesílatele. Součástí zprávy o potvrzení doručení je uznávaný elektronický podpis oprávněného zaměstnance orgánu veřejné moci nebo uznávaná elektronická značka orgánu veřejné moci, datum a čas s uvedením hodiny, minuty a sekundy, kdy byla datová zpráva doručena, a charakteristika doručené datové zprávy umožňující její identifikaci. K citovanému ustanovení lze dodat, že pokud by k doručení zprávy došlo mimo úřední hodiny podatelny, nebylo by potvrzení odesílateli zasláno neprodleně, ale až v nejbližší pracovní den.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud poznamenává, že z kasační stížnosti je zřejmé, žalobce je s uvedenou právní úpravou obeznámen. Ze žádosti o osvobození od soudních poplatků připojené v elektronické zprávě, jíž žalobce podal svou kasační stížnost, však nebyl jakkoli patrný ani údaj o elektronické adrese, na niž měla být zpráva zaslána, ani datum a čas odeslání, tím spíše z ní nebyl patrný žádný údaj potvrzující její doručení. K elektronické zprávě nebylo připojeno jakékoli potvrzení podatelny krajského soudu o přijetí podání - žádosti o osvobození ve smyslu výše citovaného ustanovení. Text žádosti o osvobození od soudních poplatků připojený žalobcem v elektronické zprávě, jíž podal svou kasační stížnost, tedy není s to prokázat ani odeslání této žádosti, ani její doručení krajskému soudu.

Žalobce ani neuvedl, že by mu podatelna krajského soudu přijetí jeho elektronické zprávy dne 14. 3. 2007 (případně dne následujícího) potvrdila, resp. nepřiložil ke své kasační stížnosti text zprávy, jíž by tak podatelna krajského soudu ve smyslu výše citovaného ustanovení učinila. Naopak kritizoval podatelnu krajského soudu, s tím, že na jeho podání nereagovala.

Jestliže žalobce neobdržel potvrzení od podatelny krajského soudu o doručení jeho elektronické zprávy se zaručeným podpisem, bylo v souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* jeho procesní odpovědností následně zjistit, zda k doručení této jeho zprávy skutečně došlo, resp. zda k němu došlo v jím předpokládané formě (se zaručeným elektronickým podpisem). Případně mohl také zvolit postup spočívající v opakovaném zaslání téže elektronické zprávy.

Žalobce neuvádí, že by v důsledku absence potvrzení doručení jeho elektronické zprávy jakýmkoli způsobem následně u podatelny krajského soudu zjišťoval, zda jí byla jeho zpráva řádně doručena; případné podání učiněné na Policii České republiky je v této souvislosti zcela zjevně irelevantní.

S ohledem na uvedené pak lze v kontextu závěrů, k nimž zdejší soud dospěl ve výše citovaném usnesení, uzavřít, že žalobce nemohl být v dobré víře ohledně skutečnosti, že (dle jeho tvrzení) odeslaná žádost byla doručena krajskému soudu. Nejvyšší správní soud pak musí konstatovat, že žalobcem navrhované dokazování ohledně dobrého stavu jeho počítače v předmětném období by nemohlo vést k závěru o tom, že podal žádost o osvobození od soudních poplatků.

Nadto Nejvyšší správní soud uvádí, že si po předložení kasační stížnosti vyžádal od krajského soudu přehled elektronické pošty přijaté tímto soudem dne 14. 3. 2007 a také spis vedený krajským soudem ve věci sp. zn. 22 Ca 320/2006. Z podkladů poskytnutých krajským soudem vyplynulo, že uvedeného dne krajský soud žádnou elektronickou zprávu od žalobce neobdržel, a to ani k řízení vedenému pod sp. zn. 22 Ca 320/2006; naopak v této věci bylo žalobci uvedeného dne doručeno usnesení o osvobození od soudních poplatků a není tak zřejmé, proč by v tento den podával v této věci opakovanou žádost o osvobození od soudních poplatků, jak uvádí ve své kasační stížnosti.

Jestliže žalobce dále v kasační stížnosti namítal, že zároveň s napadeným usnesením mu bylo doručeno i usnesení o osvobození od soudních poplatků a dovozuje z toho, že krajský soud věděl o jeho žádosti, pak je třeba uvést, že se muselo jednat o osvobození od soudních poplatků v jiném soudním řízení, neboť ze soudního spisu v dané věci žádné takové skutečnosti nevyplývají.

Nejvyšší správní soud dále zdůrazňuje, že bylo procesní odpovědností žalobce, aby v případě, že byl účastníkem více samostatných soudních sporů, a to i před tímtéž soudem, dbal o uplatňování svých procesních práv v každém jednotlivém soudním řízení. Zákonem

stanovenou podmínkou pro přiznání osvobození od soudních poplatků je, že účastník řízení o osvobození požádá (§ 36 odst. 3 s. ř. s.); bez této žádosti není dána pravomoc soudu zvažovat, zda u určitého účastníka řízení jsou dány důvody k osvobození od soudních poplatků. Podal-li žalobce žádost o osvobození od soudních poplatků v jiném soudním řízení, byť i vedeném před krajským soudem, tento soud nemohl rozhodovat o osvobození také v nyní souzené věci.

Pokud žalobce namítá, že ve smyslu čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který zakotvuje právo na spravedlivý proces, měl právo na spravedlivý a přiměřeně dlouhý soud bez jakýchkoli podmínek spočívajících v placení soudních poplatků, Nejvyšší správní soud v první řadě uvádí, že přezkum rozhodnutí správních orgánů v daňových věcech není v dosavadní judikatuře Evropského soudu pro lidská práva považován za rozhodování o *občanských právech nebo závazcích nebo o trestním obvinění*, a proto se na taková soudní řízení čl. 6 odst. 1 EÚLP nevztahuje (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12. 7. 2001 ve věci *Ferrazzini proti Itálii*, stížnost č. 44759/98, ECHR 2001-VII, body 29-31). Pro úplnost Nejvyšší správní soud poznamenává, že pokud jde o rozhodování o občanských právech a závazcích ve smyslu čl. 6 odst. 1 EÚLP, Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že požadavek na zaplacení soudního poplatku, aby součást regulace přístupu k soudu, sám o sobě nepředstavuje takové omezení přístupu k soudu, jež by odporovalo čl. 6 odst. 1 EÚLP; podle Evropského soudu pro lidská práva je třeba při posuzování případného rozporu požadavku na zaplacení soudního poplatku s čl. 6 EÚLP v každém konkrétním případě přihlížet k výši soudního poplatku, možnostem účastníka řízení poplatek v takové výši zaplatit a stadiu soudního řízení (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 6. 2001, ve věci *Kreuz proti Polsku*, stížnost č. 28249/95, ECHR 2001-VI, body 53-57). V souzeném případě měl žalobce možnost požádat o osvobození od soudních poplatků z důvodů nepříznivých majetkových poměrů dle § 36 odst. 3 s. ř. s.; této možnosti však nevyužil.

Zcela nad rámec nezbytného odůvodnění Nejvyšší správní soud poznamenává, že lhůta k podání žaloby proti v záhlaví označenému rozhodnutí žalovaného uplynula dne 26. 4. 2007, tedy až 9 dní po té, kdy bylo žalobci doručeno usnesení krajského soudu o zastavení řízení. Přitom usnesením o zastavení řízení nebyla založena překážka věci rozhodnuté ve smyslu § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., takže žalobce měl reálnou možnost brojit proti rozhodnutí žalovaného novou žalobou, v níž by řádně požádal o osvobození od soudních poplatků, přičemž krajský soud by o takové žádosti standardním způsobem rozhodoval. Žalobce však zvolil jiný procesní postup.

S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud námitky žalobce nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí zdejší soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch (§ 60 odst. 1 s. ř. s.), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému správnímu orgánu náklady řízení nevznikly.

Odměna a hotové výdaje ustanoveného advokáta (§ 35 odst. 8 s. ř. s.) byly stanoveny podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, v tomto případě za jeden úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení v řízení o kasační stížnosti žalobce, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 2100 Kč a 1 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 2400 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 456 Kč, odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona

č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 2856 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2007

JUDr. Marie Žiřková
předsedkyně senátu